

SXEDIO.J48

6.5.1959: Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΠΑΦΟΥ ΦΩΤΙΟΣ ΑΠΟΚΑΘΙΣΤΑΤΑΙ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΥΣΤΕΡΑ ΑΠΟ ΤΡΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΑ ΧΡΟΝΙΑ

Στη διάρκεια του αγώνα της ΕΟΚΑ ο Μητροπολίτης Πάφου Φώτιος (κατά κόσμο Φρίξος Κουμίδης) αναγκάστηκε να εγκαταλείψει την έδρα του (ή εκδιώχθηκε από το λαό της Πάφου) ύστερα από κατηγορίες εναντίον του που σχετίζονταν με τον αγώνα της ΕΟΚΑ και τα οικονομικά της Μητρόπολης του.

Η κατηγορία για τη στάση του έναντι του αγώνα της ΕΟΚΑ έγινε γραπτώς και στηριζόταν σε φήμες, αλλά την θεώρησε ο ίδιος πολύ βαρειά, παρόλον ότι ουδέποτε την αποκάλυψε. Είχε μάλιστα προειδοποιηθεί ότι εάν δεν παραιτείτο θα δολοφονείτο.

Ετσι έφυγε από την Κύπρο και πήγε στην Αίγυπτο και επέστρεψε στο νησί ύστερα από τρία χρόνια οπότε δικαιώθηκε από την Ιερά Σύνοδο.

Φεύγοντας από την Κύπρο ο Μητροπολίτης Φώτιος κατέληξε στην Αίγυπτο στο Πατριαρχείο Αλεξανδρείας και επέστρεψε στην Κύπρο στις **29** Απριλίου **1959** μετά τη λήξη του αγώνα της ΕΟΚΑ.

Τον συνόδευε ο δημοσιογράφος της καραμανλικής εφημερίδας "Εθνικός Κήρυξ" και πρώην υφυπουργός και δήμαρχος Μεσολογγίου Χρ. Ευαγγελάτος.

Αρχικά ο Μητροπολίτης Φώτιος φιλοξενήθηκε στο σπίτι του αδελφού του Ορέστη Κουμίδα, και στη συνέχεια εντελώς απρόοπτα πήγε στην Αρχιεπισκοπή καθώς στην Πάφο σημειωνόταν "εξέγερση" με επικεφαλής τον δήμαρχο της πόλης.

Ο Παφιακός λαός είχε ζητήσει τηλεγραφικώς από τον Αρχιεπίσκοπο να ματαιώσει την άφιξη του Φωτίου.

Ωστόσο σε δηλώσεις του στη Αρχιεπισκοπή όπου πήγε για να συναντηθεί με τον Αρχιεπίσκοπο ο Φώτιος ανέφερε ότι θα επιστρέψει "εν μέσω του ποιμνίου του, το οποίο αγάπω και μετά του οποίου ευρίσκομαι εν

ψυχική επαφή".

Θα μεταβώ πρόσθεσε (σύμφωνα με την εφημερίδα "Χαραυγή" της **30.4.1959**) εις την έδραν μου διά να διαπιστώσω επί τόπου εάν υπάρχει πραγματικώς δυσφορία".

Σύμφωνα με την ίδια εφημερίδα ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος δεν αισθανόταν ευτυχής που επέστρεψε ο Φώτιος γιατί όπως σημείωνε δέχθηκε τον Φώτιο "με μεγάλη δυσφορία στον οποίο ακούστηκε να μιλά με θυμόν και μεγαλοφώνως".

Στους δημοσιογράφους ο Αρχιεπίσκοπος είπε ότι μετά τις γιορτές θα συγκαλείτο η Ιερά Σύνοδος για να επιληφθεί του θέματος.

Ωστόσο ο Δήμαρχος της Πάφου Ιακωβίδης που έσπευσε να συναντηθεί με τον Αρχιεπίσκοπο δήλωσε "ότι ο λαός της Πάφου είναι ανάστατος, από την επιστροφή του Φωτίου".

Ο λαός της Πάφου ήταν διχασμένος γύρω από το θέμα.

Ο οδηγός της Μητρόπολης ζήτησε το αυτοκίνητο της Μητρόπολης για να μεταφέρει τον Φώτιο στην Πάφο. Ωστόσο "ανώτερες οδηγίες" απέκλεισαν τη χρήση του αυτοκινήτου.

Ετσι δυο ιερείς της Μητρόπολης νοίκιασαν ταξί και ξεκίνησαν για να παραλάβουν τον Μητροπολίτη. Ομως ένα μίλι έξω από το Πισσούρι τους ανέκοψαν τρία πρόσωπα και τους υπέδειξαν να παραιτηθούν της αποστολής τους. Τότε οι ιερείς τράβηξαν πεζοί στο Πισσούρι και ο οδηγός επέστρεψε στην Πάφο.

Αργότερα ένα αυτοκίνητο ξεκίνησε από την Κισσόνηργα για να φέρει πίσω τους δυο ιερείς.

Όλα αυτά συνέβαιναν καθώς οργίαζαν οι φήμες στην Πάφο ότι ο Φώτιος και ο πρώην δήμαρχος Ευαγγελάτος του Μεσολογγίου είχαν επισκεφθεί τον Γεώργιο Γρίβα στην Αθήνα, πριν αναχωρήσουν για την Κύπρο και ότι ο ίδιος τους είπε ότι "δεν έχει τίποτε εναντίον του".

Ο Μητροπολίτης Φώτιος παρουσιαζόταν αποφασισμένος να ξεκαθαρίσει το όλο θέμα. Ετσι την επομένη της άφιξης του έδωσε δημοσιογραφική

διάσκεψη στην οποία ανέφερε ("Χαραυγή) 1.5.59):

"Πιστεύω ότι ο δημιουργηθείς διά το πρόσωπον μου θόρυβος είναι τεχνητός και δεν ωφελεί ούτε την Κυπριακή εκκλησίαν, αλλ' ούτε και την ελευθέραν δημοκρατίαν της Κύπρου. Εάν αναζητήσωεν ποίοι οι αδικούντες και ποίοι οι αδικούμενοι, θα δημιουργήσωμεν χάος και συμφοράς. Φθάνουν όσα οι πάντες υπέστημεν. Είναι καιρός ανορθώσεως και σωτηρίας. Ολοι πταίομεν εις πολλά. Ημείς συγχωρούμεν τους αδικήσαντας ημάς και ζητούμεν την διαλλαγήν και την αγάπην όλων διά το καλόν της πατρίδας μας. Δεν αναλίσκόμεθα εις λόγους διότι νομίζομεν ότι είναι καιρός έργων. Είναι ανάγκη να λησμονήσωμεν τας διαφοράς μας και να εγκαινιάσωμεν νέαν ζωήν, ειρήνης προόδου και ευημερίας της Κύπρου. Ας αφιερώσωμεν λοιπόν τας δυνάμεις μας εις έργα ειρήνης και αγάπης και όχι εις λόγους και έργα κατώτερα Ελλήνων, εάν θέλωμεν πραγματικώς να δημιουργήσωμεν την ελευθέραν δημοκρατίαν της Κύπρου και να ζήσωμεν εις αυτήν ευτυχείς".

Σε ερωτήσεις ο Φώτιος είπε ότι σκόπευε να επανέλθει στη έδρα του ενώ σε ερώτηση γιατί εγκατέλειψε την έδρα του χωρίς λόγο απάντησε ότι είχε να δικανονίσει ζητήματα της Επιτροπής του Κυπριακού αγώνα στην Αίγυπτο.

Στη συνέχεια του υποβλήθηκαν οι ακόλουθες ερωτήσεις:

ΕΡ: Οι φήμες που κυκλοφορούν ότι σας υποδείχθηκε να εγκαταλείψετε την Κύπρο είναι αληθείς;

ΑΠ: Οχι. Ελαβα μίαν απειλητικήν επιστολήν με την υπογραφήν ΕΟΚΑ διά της οποίας ηπειλούμην διά θανάτου. Εκράτησα αυτήν την επιστολή και προ τετραημέρου, όταν επεσκέφθην τον Στρατηγον Γρίβα την έθεσα υπ' όψιν του. Ο στρατηγός μου απήντησε με αγανάκτησιν ότι ουδεμίαν σχέσιν είχεν η επιστολή με την ΕΟΚΑ και μου ετόνισε "αυτό είναι κουρελλόχαρτο".

ΕΡ: Πιστεύσατε τότε ότι προερχόταν από την ΕΟΚΑ;

ΑΠ: Δεν γνώριζα τι να υποθέσω, επίστευα ότι ουδέποτε η ΕΟΚΑ θα απέστειλλε τοιοῦτο ἔγγραφο προς ἕνα ιεράρχην.

ΕΡ: Τι ανέφερε η απειλητική επιστολή;

ΑΠ: Αμεσον παραίτησιν μου ἢ κίνδυνον της ζωῆς μου.

ΕΡ: Τώρα ποίος νομίζετε ότι απέστειλε προς σας την επιστολήν;

ΑΠ: Ήταν εχθροί της Εκκλησίας.

Σε σχετική ερώτηση με την αντίδραση του παφιακού λαού για την επιστροφή του στην Μητρόπολη Πάφου ο κ. Φώτιος απάντησε: "Ουδέποτε οα λαός της Πάφου αντιτίθετο στην επανόδον μου. Ως ανέφερα ο θόρυβος ἦτο τεχνητός.

Σε παράκληση να σχολιάσει τη διαμαρτυρία του δημάρχου Πάφου προς τον Αρχιεπίσκοπο για ματαίωση της επανόδου του στην Πάφο ο κ. Φώτιος δήλωσε τα ακόλουθα:

"Ο κύριος Δήμαρχος Πάφου πάντοτε ευρίσκετο εις προσωπικήν αντίθεσιν προς εμέ. Η αντίθεσις αὐτη ενετάθη όταν κατόρθωσα να αποσπάσω τον Δημόσιον Κήπον της πόλεως και να τον θέσω υπό τον ἔλεγχον της Μητροπόλεως.

ΕΡ: Ἐγινε λόγος για κακή διαχείριση της Μητροπόλεως Πάφου, και σας κατηγορήσαν ως υπεύθυνο. Είναι αλήθεια αὐτό;

ΑΠ: Ορισμένοι δυσαρεστημένοι προσπάθησαν να δημιουργήσουν τοιοῦτον θόρυβον δημοσιογραφούντες, αλλά ο ἔλεχος ο οποίος ἔγινε με ἰδικήν μου πρωτοβουλίαν απέδειξε την εντιμότητα της οικονομικῆς διαχειρίσεως.

Στη συνέχεια ο Μητροπολίτης δήλωσε ότι η συνάντηση με τον Αρχιεπίσκοπο ἦταν εγκάρδια και αδελφική.

Όταν δημοσιογράφος ἔθεσε υπ' ὄψιν του ότι ο Μητροπολίτης Κιτίου κ. Ανθιμος που βρισκόταν κατά την επίσκεψιν του στην Αρχιεπισκοπή δεν τον ασπάσθηκε και αποχώρησε, ο κ. Φώτιος απήντησε: "Λουπούμαι αν συνέβη αὐτό".

Σε άλλη ερώτηση κατά πόσο υποστηρίζει τις απόψεις του Μητροπολίτη Κηρηνείας περί του πολιτικού ζητήματος απάντησε: "Αποφάσισα να έλθω εις Κύπρον ως θρησκευτικός ηγέτης και δεν αναμιγνύωμαι εις την πολιτικήν. Πάντως ειργάσθην διά την εθνικήν αποκατάστασιν διαφωτίζοντας τον αμερικανικόν λαόν".

Σχετικά με τον Χρ. Ευαγγελάτο που τον συνώδευσε στην Κύπρο ο Μητροπολίτης είπεν ότι υπήρξε σημαντική συνάντηση μεταξύ Γρίβα και Ευαγγελάτου για το ζήτημα της επανόδου του. Ο Γρίβας, συνέχισε, μου εδήλωσε ότι ουδέποτε επίστευσεν οιανδήποτε εναντίον μου κατηγορίαν αναφορικώς με την εθνικήν υπόθεισιν".

Όταν ο Μητροπολίτης ερωτήθηκε αν νομίζει ότι ο Μακάριος ευνοεί την επιστροφή του στο Μητροπολιτικό θρόνο δήλωσε: "Διατί να διαφωνήσει εφ' όσον ουδεμίαν καταδικαστικήν απόφασιν έχει εναντίον μου δι'ο,τιδήποτε".

Μετά την "αθώωση" του από τον πρώην αρχηγό της ΕΟΚΑ ο Φώτιος αθώωθηκε και από τη Ιερά Σύνοδο, η οποία συνήλθε για πρώτη φορά ύστερα από τέσσερα χρόνια, με την επιστροφή του Μακαρίου, σε έκτακτη πολύωρη συνεδρία και μελέτησε το ζήτημα τη Μητροπολίτη Πάφου.

Από το γραφείο της Ιεράς Συνόδου εκδόθηκε αργότερα η ακόλουθη ανακοίνωσις:

"Η Αγία και Ιερά Σύνοδος, συνελθούσα σήμερον **6ην Μαΐου 1959**, εις εκτακτον συνεδρίαν υπό την προεδρίαν της Αυτού Μακαριότητος του Αρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Μακαρίου, συνεδριάζόντων των Μητροπολιτών Πάφου κ. Φωτίου, Κιτίου κ. Ανθίμου, Κυρηνείας κ. Κυπριανού παρόντος και του Θεοφιλεστάτου Χωρεπισκόπου Σαλαμίνας κ. Γενναδίου ησχολήθη με την εν Πάφω δημιουργηθείσαν κατάστασιν, λόγω της επί τριετίαν απουσίας του πανιερωτάτου Μητροπολίτου Πάφου εκ της έδρας αυτού.

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Πάφου έθεσε διά μακρών τους λόγους οι οποίοι υπηγόρευον την επί μακρόν παραμονήν του εις το εξωτερικόν.

Η Ιερά Σύνοδος εύρε δικαιολογημένους τους υπό του Αγίου Πάφου εκτεθέντας λόγους, ομοφώνως δ' απεφάνθη ότι ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Πάφου κ. Φώτιος ουδέν έχει εις βάρος αυτού και ότι διατηρεί ακέραιον το αρχιερατικόν αυτού κύρος και τα αρχιερατικά αυτού δίκαια.

Ο Μητροπολίτης Πάφου προέβη ψες στις ακόλουθες δηλώσεις:

" Αισθάνομαι ιδιαιτέραν ικανοποίησιν και χαράν διά την δικαίωσιν την οποίαν μου παρέσχε η Ιερά Σύνοδος, Εξέφρασα προς τούτο τας εγκαρδίους ευχαριστίας μου προς τους αδελφούς Αγίους Συνοδικούς".

Σε ερώτηση ποτέ θα επιστρέψει στην έδρα του ο Μητροπολίτης Πάφου απάντησε: "Δεν καθόρισα την ημερομηνίαν, θα επιστρέψω πάντως συντόμως και θα σας ειδοποιήσω".

Εξ άλλου ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος δήλωσε προς τους δημοσιογράφους ότι εάν εγερθούν και άλλα εκκλησιαστικά ζητήματα, θα συνεχισθούν οι συνεδριάσεις της Ιεράς Συνόδου.

Ωστόσο, ο Φώτιος εν επέστρεψε στη έδρα του αλλά κατέληξε στην Ελλάδα τελεύτησε.